

Hrvatsko
muzejsko društvo
Croatian Museum
Association

Sekcija za
dokumentaciju
Hrvatskog
muzejskog
društva

2. skup muzejskih dokumentarista Hrvatske

Dokumentacija i korisnici

28.-30. listopada 2015. Zadar

2. skup muzejskih dokumentarista Hrvatske **Dokumentacija i korisnici**

Organizator

HRVATSKO MUZEJSKO DRUŠTVO

Sekcija za dokumentaciju

Organizacijski odbor

Borut Kružić, Prirodoslovni muzej Rijeka

Jadranka Belevski, Muzej antičkog stakla u Zadru

Natali Čop, Narodni muzej Zadar

Robert Maršić, Arheološki muzej Zadar

Ivan Čondić, Arheološki muzej Zadar

Zadar, 28. - 30. 10. 2015.

2. skup muzejskih dokumentarista Hrvatske realiziran je uz potporu
Ministarstva kulture Republike Hrvatske

2. skup muzejskih dokumentarista Hrvatske

Dokumentarist acija i korisnici

28.-30. listopada 2015. Zadar

KNJIGA SAŽETKA

Sadržaj

Uvodna riječ	4
Program	6
Sažetci izlaganja	11
Stručna vodstva po muzejima grada Zadra	36
Sudionici	39
Zahvale	41

Uvodna riječ

HRVATSKO MUZEJSKO DRUŠTVO

Sekcija za dokumentaciju

Sekcija za dokumentaciju Hrvatskoga muzejskog društva po drugi put organizira **Skup muzejskih dokumentarista Hrvatske** pod nazivom *Dokumentacija i korisnici*. Cilj ovoga skupa je naglasiti važnost dokumentacije - način stvaranja, prikupljanja, obrade, čuvanja, predstavljanja i vredovanja - a također važnost i nužnost dokumentarista unutar muzeja. Oni su ti koji stvaraju, obrađuju i povezuju dokumentaciju te ju pripremaju za korištenje.

Dakako da sve spomenuto uz dokumentariste rade i kustosi, informatičari, pedagozi, fotografi, PR-stručnjaci, restauratori, preparatori... svi oni koji se bave ili koriste muzejsku dokumentaciju u svome poslu. Sustavno, sukladno pravilnicima i pravilima struke, svi oni rade za korisnike, a pritom su velikim dijelom i sami njezini korisnici.

Treba istaći da su se sada, u digitalno doba, dokumentacija, način njena vođenja i korisnici promijenili. Sada je sve digitalizirano, povezano, dostupno, sigurno - ili barem težimo, ili se trudimo da je tako. Isto tako, i korisnici su postali zahtjevniji, koriste složenije upite i žele istoga trenutka - u dva klika, bilo gdje, bilo kada - podatak koji ih zanima. I baš ta zahtjevnost korisnika potiče nas na izvrsnost u dokumentiranju, stvaranju i organizaciji sustava, internetskih portala i sličnih mjesta za upis, pretraživanje i pregled.

Ovim skupom pokušali bismo pokazati i analizirati koliko prilikom stvaranja dokumentacije pozornosti pridajemo sustavnosti, logičnosti, povezivosti, dostupnosti i jednostavnosti dokumentacije našim korisnicima i nama. Ono što bismo morali postići je da razmjenom iskustava takvih kvalitetnih projekata, dobrih rješenja i dobre prakse, usuglasimo smjernice i temelje za buduće sustave i za zajedničke pravilnike i standarde zbog nas i naših korisnika.

Uime Organizacijskoga odbora
Borut Kružić, koordinator Sekcije za dokumentaciju HMD-a

Program

Srijeda, 28. 10. 2015.

- 08.00 - 10.30 Registracija sudionika
- 10.30 - 11.00 Otvaranje skupa
- 11.00 - 11.20 **Jadranka Belevski, Natali Čop, Goran Zlodi**
Hemeroteka i povezani dokumentacijski fondovi: od stručne obrade do krajnjeg korisnika u mrežnom okružju
- 11.20 - 11.40 **Mikica Maštrović**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb
Steve istraživački projekt u službi korisnika ili kako nam druga iskustva mogu pomoći u razumijevanju onoga što radimo
- 11.40 - 12.00 **Jelena Balog Vojak i Zdenka Šinkić**, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb
Dokumentacijska služba u službi korisnika
- 12.00 - 12.20 **Petra Marinceł**, Gradski muzej Varaždin
Od dokumentacije o izložbama do analize potreba korisnika Gradskog muzeja Varaždin
- 12.20 - 12.40 Rasprava
- 12.40 - 13.00 Stanka za kavu
- 13.00 - 13.20 **Marin Pintur**, Hrvatski muzej turizma, Opatija
Projekt povezivanja Hrvatskog muzeja turizma i privatnih kolekcionara
- 13.20 - 13.40 **Josip Karamatić**, Gradska galerija Antun Gojak, Makarska
Fond galerijske hemeroteke - mjesto očuvanja kolektivne memorije o razvoju lokalne likovnosti na primjeru Makarske
- 13.40 - 14.00 **Vesna Dakić i Markita Franulić**, Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb
Evidencija i analiza posjetitelja Tehničkog muzeja Nikola Tesla
- 14.00 - 14.20 Rasprava
- 14.20 - 16.00 Stanka za kavu

16.00 - 18.00

Panel diskusija

Antonija Dejanović, Zoran Svrtnan, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb
Muzejski standardi u Hrvatskoj (promišljanje, stvaranje, izrada)

Jelena Balog Vojak, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb
Zajednički nacionalni pravilnik – zašto?

20.00 - 22.00

Cocktail party u Muzeju antičkog stakla u Zadru
Stručno vodstvo kroz muzej, demonstracija izrade staklenih predmeta

Četvrtak, 29. 10. 2015.

- 10.00 - 10.20 **Boris Sadilek**, Ministarstvo unutarnjih poslova RH, Zagreb
Digitalizirana građa Muzeja policije
- 10.20 - 10.40 **Nikolina Rusac**, Etnografski muzej Istre, Pazin
Korisnici u fokusu – iskustva i tendencije Etnografskog muzeja Istre
- 10.40 - 11.00 **Indira Šamec Flaschar**, Strossmayerova galerija starih majstora HAZU, Zagreb
Od staklene ploče do digitalnog zapisa: značenje i dostupnost „Schneiderovog fotografijskog arhiva“ u Strossmayerovoj galeriji starih majstora HAZU
- 11.00 - 11.20 **Nataša Babić**, Hrvatski muzej turizma, Opatija
Razrada hijerarhije tematskih odrednica - omogućavanje jednostavnog i brzog uvida u građu vanjskim korisnicima i osnova pretraživanja online zbirki Hrvatskog muzeja turizma
- 11.20 - 11.40 Rasprava
- 11.40 - 12.00 Stanka za kavu
- 12.00 - 12.20 **Magdalena Getaldić**, Gliptoteka HAZU, Zagreb
Digitalni sadržaji Gliptoteke HAZU
- 12.20 - 12.40 **Mirta Pavić, Tefik Murseli**, Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb
Sonda – pilot program dokumentiranja konzervatorsko-restauratorskih postupaka
- 12.40 - 13.00 **Ana Kuzman, Jadranka Sulić Šprem**, Prirodoslovni muzej Dubrovnik, Dubrovnik
Sekundarna dokumentacija Prirodoslovnog muzeja Dubrovnik
- 13.00 - 13.20 **Marija Lazanja Dušević**, Muzej grada Rijeke, Rijeka
Digitalizacija glazbenih zapisa kao polazište za muzejski suvenir
- 13.20 - 13.40 Rasprava
- 13.40 - 16.00 Stanka za kavu

16.00 - 18.00

Predstavljanje aplikacija za vođenje dokumentacije

Kristijan Crnković, ArhivPRO d.o.o., Koprivnica
INDIGO – platforma za upravljanje i objavu digitalnih zbirki, vođenje primarne i sekundarne muzejske dokumentacije

Sašo Zagoranski, Semantika; **Vesna Dakić i Ana Kusik**, Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb
Muzejska dokumentacija i otvaranje naših zbirki online Galis u Tehničkom muzeju Nikola Tesla

Goran Zlodi, Link2 d.o.o., Zagreb
M++ za web - ključni moduli i funkcionalnosti

20.00 - 00:00

Svečana večera i koncert *Dine e Mel* u restoranu Arsenal

Petak, 30. 10. 2015.

- 10.00 - 10.20 **Borut Kružić**, Prirodoslovni muzej Rijeka, Rijeka
Dokumentacija – sustavi, korisnici, pravilnici
- 10.20 - 10.40 **Ivan Čondić**, Arheološki muzej Zadar, Zadar
Nin – mozaici
- 10.40 - 11.00 Zatvaranje skupa
- 12.00 - 15.00 **Stručno vodstvo** kroz Arheološki muzej Zadar i odjele Narodnoga muzeja Zadar

Sažetci izlaganja

Jdranka Belevski

dokumentaristica

Muzej antičkog stakla u Zadru

jbelevski@mas-zadar.hr

Natali Čop

viša dokumentaristica

Narodni muzej Zadar

dokumentacija@nmz.hr

Goran Zlodi

Link2 d.o.o., Samobor

gzlodi@link2.hr

Hemeroteka i povezani dokumentacijski fondovi: od stručne obrade do krajnjeg korisnika u mrežnom okružju

Hemeroteka je kao dio sekundarne dokumentacije vrlo važan izvor podataka o muzejskim djelatnostima, fondusu i povijesti muzeja i regije u kojoj institucija djeluje. U muzejskoj praksi nebrojeno puta se pokazala jedinim izvorom informacija onda kada o pojedinim temama nisu pronađeni zapisi u drugim medijima. U tom smislu, smatramo da je zanimljiva različitim skupinama korisnika, a takvih je sve više iz akademske zajednice, novinstva, turističkoga i obrtničkoga sektora, lokalne i državne uprave, školstva.

Ovaj rad objedinjuje pogled na muzejsku dokumentaciju, ponajprije fond hemeroteka s gledišta dva muzeja. Prvoga, koji, kao stari zadarski muzej, svoje korijene ima u drugome po starosti muzeju Dalmacije, nastalom 1832., na čijim se temeljima 1962. godine formalnopravno osnovao Narodni muzej Zadar, i novoga Muzeja antičkoga stakla u Zadru, osnovanog 2006. godine. S gledišta dokumentiranja materijala za fond hemeroteka predstavljaju se sličnosti i razlike u prikupljanju, obradi i vrsti građe te problemi u radu dokumentarista. Razlika od 44 godine između ova dva muzeja ponajprije je vidljiva u postojanju velike količine arhivske građe u Narodnome muzeju Zadar koju je trebalo prikupiti iz arhiva muzejskih odjela, digitalizirati i atribuirati. Hemerotečni materijal je prikupljan i čuvan, ali ne i evidentiran. Dokumentacijska služba Narodnoga muzeja Zadar osnovana je zapošljavanjem prvoga dokumentarista 2000. godine. S druge strane, Muzej antičkoga stakla u Zadru od samog osnutka 2006. godine ima dokumentacijsku službu koja se brine za vođenje muzejske dokumentacije, te je količina arhivske građe relativno mala. Velika prednost osnivanja novoga muzeja u digitalnom dobu jest da je većina muzejske dokumentacije već u digitalnom obliku, što olakšava organizaciju i korištenje dokumentacijskih fondova. Dokumentacijska služba Muzeja antičkoga stakla u Zadru prikuplja od samog početka sve podatke relevantne za fondove sekundarne muzejske dokumentacije, koji pokazuju, uz razinu temeljitog vođenja dokumentacije, svu brojnost aktivnosti koju Muzej antičkoga stakla provodi. Brojnost događanja neizbježno uključuje medijsku pozornost, pa oba muzeja posjeduju bogatu hemeroteku.

Obrada hemeroteke je, uz to što je zakonska obveza, i dokaz da muzejska struka prati sliku o svome radu u medijima i da je i to važna stavka u planiranju budućih programa. U oba muzeja sekundarna dokumentacija se vodi i obrađuje u programu S++, pa se planira objava fonda hemeroteke na muzejskim mrežnim stranicama kao online zbirka.

U izlaganju će se predstaviti i funkcionalnosti online kataloga hemeroteke/medijskih objava te različiti modusi korištenja podataka iz S++ sustava za računalnu obradu sekundarne muzejske dokumentacije. Modul za prezentaciju jedinica hemerotečne građe i pripadajućih metapodataka omogućavat će i pregled vezanih izložaba, edukativnih programa, događanja i sl. Time će se ostvariti cjelovit pristup sadržajima relevantnim za krajnjeg korisnika, a modul će i kroz niz pristupnih točaka (ključne riječi, teme, godine itd.) osigurati učinkovito pretraživanje te laku navigaciju. U izlaganju osvrnut ćemo se i na prilagodbu prezentacije dokumentacijskih podataka za različite ciljne skupine – od stručnih korisnika do najširega kruga zainteresirane javnosti.

Mikica Maštrović

voditeljica Grafičke zbirke NSK u Zagrebu
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb
mmastrovic@nsk.hr

Steve istraživački projekt u službi korisnika ili kako nam druga iskustva mogu pomoći u razumijevanju onoga što radimo

Istraživanje korisnika i njihovih potreba mora se sustavno odvijati i temeljiti na egzaktnim podatcima i metodama kako bi njihova obrada bila što preciznija. Vrlo je važno ispitivanje online korisnika pri pristupu web-stranicama, ali je važnije bilježenje i analiza traženih informacija. Kako bi se to postiglo valja koristiti različite ISO standarde i uspostaviti mjerila te utvrditi norme i alate za oblikovanje, strukturiranje i razmjenu podataka o građi koja se obrađuje. Nadalje, u informacijske sustave treba implementirati parametre poput povratne informacije korisnika ISO 5127. U svrhu što boljeg zadovoljenja korisnika i njihovih potreba nastao je CIDOC-ov konceptualni referentni model (CIDOC Conceptual Reference Model, odnosno CIDOC-CRM). Prema tome modelu, dokumentacija zbirki uključuje detaljan opis pojedinačnog entiteta, skupine entiteta kao i muzejsku zbirku u cijelosti. Steve istraživački projekt prvi je put predstavljen široj javnosti 2004. godine. U taj su projekt bili uključeni stručnjaci različitih muzeja i brojni volonteri. Projekt je nastao suradnjom muzealaca i šire društvene zajednice. Da bi se uspješno realizirao, za njega su izrađeni posebni softverski alati, a provodio se u suradnji sa stručnjacima Sveučilišta Maryland. Istraživački projekt nazvan je T3 (Text, Tags, Trust). Njime se željelo ukazati na važnost korisnika muzeja pri sadržajnom opisivanju muzejske građe.

Rezultati do kojih je došao istraživački tim Steve muzeja zajedno sa stručnjacima Sveučilišta u Torontu potvrdili su da je uključivanje šire zajednice u sadržajno označavanje u umjetničkim muzejima dovelo do poboljšanja pristupa online zbirkama. Steve museum u svome projektu koristi folksonomiju koja podrazumijeva interaktivnu dvosmjernu komunikaciju između korisnika i računala, te korisnika međusobno, pri čemu korisnik od pasivnoga postaje aktivni sudionik i jednim od stvaratelja muzejske dokumentacije. Da bi se sve planirano moglo i ostvariti, trebalo je osigurati arhitekturu T3 sustava koja je sastavljena od niza dijelova koji čine jedinstvenu cjelinu.

Jelena Balog Vojak

viša dokumentaristica

Hrvatski povijesni muzej, Zagreb

j.balog@hismus.hr

Zdenka Šinkić

informatičarka

Hrvatski povijesni muzej, Zagreb

z.sinkic@hismus.hr

Dokumentacijska služba u službi korisnika

Važnost dobro strukturirane, pohranjene i dostupne muzejske dokumentacije već je poznata. Danas to podrazumijeva računalnu obradu i pohranu jer gotovo da vrijedi pravilo: *ono što nije u digitalnom svijetu, kao da ne postoji*. Razlog je tomu što nam računalna tehnologija pruža mogućnost brzog i jednostavnog pristupa informacijama. Time se zadovoljava jedno od najvažnijih načela modernoga čovjeka, koji nema vremena – načelo ekonomičnosti. Razrađujući metodu pohrane sekundarne dokumentacije, vodili smo se upravo načelom ekonomičnosti, primjerenosti korisniku te, dakako, načelom točnosti (podataka). Dokumentacija je strukturirana prema trenutačno važećem Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi, ali i prilagođena današnjim potrebama. To se osobito odnosi na audio-vizualne fondove. Njihova struktura i mediji promijenili su se od vremena donošenja Pravilnika, ali su i vrlo traženi među korisnicima. Metapodatci o sekundarnoj dokumentaciji lako su pretraživi i dostupni kroz računalnu aplikaciju S++, ali za sada samo stručnim djelatnicima. Sama dokumentacija pohranjena je u sustavu za pohranu podataka. Prilikom organizacije pohrane, razmišljali smo tko sve i na koji način može biti naš korisnik kako bi nam rezultat pretraživanja bio što točniji uz najekonomičnije postizanje cilja.

Naš plan za budućnost je na mrežne stranice muzeja staviti (uz već postojeće) osnovne informacije o muzejskim predmetima te cjelovitoj izložbenoj i izdavačkoj djelatnosti Muzeja. To bi omogućilo bržu i lakšu razmjenu podataka između korisnika i dokumentacijske službe.

Petra Marincel

dokumentaristica

Gradski muzej Varaždin, Varaždin

petra.marincel@gmv.hr

Od dokumentacije o izložbama do analize potreba korisnika Gradskog muzeja Varaždin

Prezentacija i interpretacija kulturne baštine koju čuvaju jedna je od osnovnih zadaća muzeja. Na taj način muzej najčešće i najizravnije komunicira s korisnicima. Da bi taj odnos bio što kvalitetniji, valja konstantno analizirati i unapređivati brojne segmente toga međuodnosa. Sustavno vođenje sekundarne dokumentacije putem dokumentacijskog fonda Evidencije o izložbama jedan je od tih segmenata. Tijekom 90 godina svoga postojanja, Gradski muzej Varaždin obogatio je kulturni život grada brojnim izložbama. Za izradu cjelovitog popisa svih dosadašnjih izložaba potrebno je iscrpno istraživanje i prikupljanje popratnih dokumenata, a da bi ta baza podataka bila pretraživa, treba ju stručno obraditi. Na kraju, analiza i interpretacija dobivenih podataka mora rezultirati novim saznanjima koja će se moći iskoristiti za poboljšanje proizvoda koji Muzej nudi svojim korisnicima.

U ovom izlaganju ukazat će se na zapreke koje se neizbježno pojavljuju na ovom putu od prikupljanja dokumentacije o izložbama do njihove interpretacije te ponuditi neka moguća rješenja.

Marin Pintur

dokumentarist

Hrvatski muzej turizma, Opatija

marin.pintur@hrmt.hr

Projekt povezivanja Hrvatskog muzeja turizma i privatnih kolekcionara

Hrvatski muzej turizma u Opatiji je u sklopu obilježavanja Dana muzeja 2014. organizirao projekt povezivanja s privatnim opatijskim kolekcionarima te su na temelju terenskih posjeta pojedinim kolekcionarima napravljeni popisi i fotografije njihove građe koja se kasnije inventirala u novoformiranu zbirku pod nazivom Zbirka opatijskih kolekcionara.

Rezultati višemjesečnoga rada su kontakt s 20-ak privatnih kolekcionara, od kojih je većina pristala na suradnju, pregledano je i fotografirano više od petsto predmeta, napravljeni su popisi zbirke kolekcionara, koji su postali dio baze podataka Hrvatskoga muzeja turizma, a iz svega toga proizašla je i izložba u Umjetničkom paviljonu "Juraj Šporer" pod nazivom „Opatijska povijest iz privatnih zbirki“, 170 predmeta opatijskih kolekcionara za 170 godina opatijskoga turizma.

Može se reći da je uspješno ispunjen cilj kvalitetnijeg povezivanja s kolekcionarima te dobivanje uvida u njihove zbirke. Također, Hrvatskom muzeju turizma će u budućim projektima, izložbama i stručnim radovima koristiti podatci o građi iz privatnih zbirki vezani uz turističku povijest Opatije.

Razmišlja se o tome da se u budućnosti formira i virtualna zbirka na web-stranicama Hrvatskoga muzeja turizma. Tako će se iz privatnih zbirki, uz poštovanje anonimnosti, na jednome mjestu objediniti sve potrebne informacije o građi vezanoj uz opatijsku prošlost.

Josip Karamatić

dokumentarist; kustos
Gradska galerija Antun Gojak, Makarska
josipkaramatic@net.hr

Fond galerijske hemeroteke - mjesto očuvanja kolektivne memorije o razvoju lokalne likovnosti na primjeru Makarske

U uvodnom dijelu rada daje se pregled povijesnoga razvoja dokumentacijskog fonda hemeroteke u Gradskoj galeriji Antun Gojak od njena osnutka 1995. do danas. Posebice značajno za napredak odnosa prema muzejskoj dokumentaciji u Galeriji bilo je zapošljavanje dokumentarista 2006. te implementiranje programa S++ u Galeriji 2008.

Gradska galerija Antun Gojak kao samostalna muzejska ustanova lokalnog je značenja i djelokruga (Grad Makarska), pa se tijekom formiranja hemerotečnog fonda javila potreba za dokumentiranjem svih likovnih događanja (izložaba, likovnih kolonija, ostalih oblika javnih umjetničkih izvođenja i sličnih aktivnosti iz područja likovnosti) u Makarskoj, neovisno o tomu jesu li se odvijali u organizaciji Galerije ili u kojemu drugom aranžmanu. Takvim se pristupom osigurava kompletan pregled likovne djelatnosti u gradu, koji se u kontekstu naslova ovoga rada može smatrati vrijednim prinosom očuvanju kolektivne memorije u segmentu znanja o lokalnoj likovnosti.

Kao poseban problem s vremenom se nametnulo pitanje saznanja o likovnim događanjima u Makarskoj prije osnutka Galerije. Nešto je podataka postojalo u dokumentaciji Gradskoga muzeja Makarska, ali samo za one izložbe koje su organizirali Muzej i/ili Centar za kulturu Općine Makarska u čijem je sastavu Muzej djelovao do konca 1994.

Dokumentacija o ostalim izložbama, a bilo ih je u organizaciji različitih asocijacija, osobito Udruženja likovnih umjetnika Općine Makarska (1976.-1993.) i nekih pojedinaca, do danas uglavnom nije sačuvana.

Upravo je hemerotečna građa u slučajevima ovih izložaba nerijetko jedini trag da su se one uopće dogodile, što potvrđuje njenu vrijednost u kontekstu poznavanja prošlosti likovnosti u Makarskoj. Važnost i vrijednost dokumentacijskoga fonda hemeroteke Gradske galerije Antun Gojak će biti prezentirana i kroz nekoliko primjera iz prakse.

Vesna Dakić

dokumentaristica savjetnica
Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb
vesna.dacic@tehnicki-muzej.hr

Markita Franulić

dokumentaristica savjetnica
Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb
markita.franulic@tehnicki-muzej.hr

Evidencija i analiza posjetitelja Tehničkog muzeja Nikola Tesla

Evidencija posjeta jedan je od poslova dokumentarista u Tehničkom muzeju Nikola Tesla (TMNT). Detaljna i računalno vođena evidencija provodi se desetak godina i služi kao podloga za evaluaciju programa i rada s korisnicima i posjetiteljima Muzeja. Izrada statističkih pregleda važna je i za organizaciju rada i predlaganje programa Muzeja, strateško planiranje. Analiza posjeta nužna je i prilikom predlaganja projekata financiranih od strane EU.

Korisnici podataka o posjetu Muzeju su i stručne ustanove i pojedinci te Osnivač Muzeja i različite razine administracije.

Predstaviti ćemo podatke o posjećenosti TMNT-a u posljednjih deset godina uz analizu trendova, a sve u svrhu boljeg planiranja te pristupa korisnicima i posjetiteljima Muzeja.

Antonija Dejanović

dokumentaristica

Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb

antonija.dejanovic@muo.hr

Zoran Svrtan

informatičar savjetnik

Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb

zoran.svrtan@muo.hr

Muzejski standardi u Hrvatskoj (promišljanje, stvaranje, izrada)

Radionica *Muzejski standardi u Hrvatskoj (promišljanje, stvaranje izrada)* osmišljena je s namjerom predstavljanja standarda općenito: što standardi jesu, kakve sve vrste postoje i koja je njihova svrha.

Poseban naglasak će se staviti na standarde koji postoje u muzejskome okruženju Amerike i Europe (Object ID, CIDOC Guidelines, Spectrum, CDWA, MUSEUMDAT, CIDOC CRM), koji kao određene smjernice pružaju svojevrsan model muzejskim djelatnicima i imaju svrhu olakšati, usmjeriti i ubrzati implementaciju dobre prakse.

Ukazat će se i na trenutačno stanje standarda u hrvatskome muzejskom okruženju, uz napomene o mogućem smjeru njihovoga razvoja u budućnosti.

Jelena Balog Vojak

viša dokumentaristica

Hrvatski povijesni muzej, Zagreb

j.balog@hismus.hr

Zajednički nacionalni pravilnik – zašto?

Godine 2013. Nacionalna i sveučilišna knjižnica pokrenula je projekt novoga kataložnog pravilnika u koji su se vrlo brzo uključile arhivska i muzejska zajednica. Suradnja je rezultirala Projektom nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju, koji je predstavljen široj muzejskoj stručnoj javnosti već u listopadu 2013. Treba naglasiti da je cilj projekta od svake zajednice preuzeti pravila i standarde koje ta zajednica koristi, te ih objediniti. Tako bi se omogućila jedinstvena i standardizirana obrada istovrsne građe, neovisno o tome u kojoj se baštinskoj ustanovi ta građa nalazi. Pritom se vodi računa o udovoljavanju specifičnim potrebama arhivske, knjižnične i muzejske zajednice i potrebama njihovih korisnika u odnosu na izradu zajedničkih pravila za opis jedinice građe te izbor i oblik imena za pristupnice toj građi. Pravilnik za katalogizaciju propisuje uvjete za opis, identifikaciju i pristup jedinicama građe koje se nalaze ili se mogu naći u arhivima, knjižnicama, muzejima i sličnim baštinskim ustanovama, na svim dostupnim medijima i u svrhu zadovoljavanja općih i specifičnih potreba korisnika. Opis jedinice građe u pojedinim baštinskim ustanovama uvjetovan je različitim procesom nastanka, kontekstom postojanja, poimanjem vrste građe, odnosno gradiva unutar određene zbirke te standardima i propisima pojedine stručne zajednice. Nastanak nove vrste građe i razvoj medija (npr. transmediji) stavljaju dodatne zahtjeve na njihov opis, o čemu također treba voditi računa.

Boris Sadilek

stručni planer analitičar

Ministarstvo unutarnjih poslova RH

bsadilek@mup.hr

Digitalizirana građa Muzeja policije

U drugoj polovini dvadesetoga stoljeća došlo je do ekspanzije otvaranja policijskih muzeja širom zemalja Zapadne Europe, Sjeverne Amerike, Kanade i dalekoistočnih zemalja. Početkom devedesetih policijski se muzeji otvaraju i u nama susjednim zemljama bivšega Istočnog bloka: u Mađarskoj, Slovačkoj, Češkoj, Ukrajini itd...

Muzej policije u Hrvatskoj osnovan je 2001. godine, a povijesno gledajući datira još od 1909. godine kao Kriminalistički muzej.

Iako bez stalnoga postava, danas se može pohvaliti digitalnom građom koja je putem internetske stranice Ministarstva unutarnjih poslova RH dostupna ne samo policijskoj, nego najširoj javnosti (<http://www.mup.hr/27.aspx>).

Sadržaji koji se mogu vidjeti na internetskim stranicama informativnoga su karaktera i obuhvaćaju podatke o izložbama, pojedinim zbirkama, publikacijama, knjižnome fondu i periodici te druge podatke iz rada Muzeja čime se želi utjecati na stvaranje povjerenja između policije i javnosti.

Tamara Nikolić Đerić

kustosica

Etnografski muzej Istre, Pazin

tnikolicdjeric@gmail.com

Istarska digitalna baština: mjesto muzejske dokumentacije u demokratizaciji pristupu kulturnoj baštini

Istarska kulturna agencija 2009. godine pokreće projekt Istarska digitalna baština koji ima za cilj, kako i sam naziv kaže, digitalizaciju istarske baštine iz različitih ustanova. Dva su osnovna cilja projekta: preventivna zaštita i dostupnost muzejske građe profesionalnim korisnicima i široj javnosti. Prvi projekt se ogledao u digitalizaciji Publikacija *Istarskog pokrajinskog sabora*. Nastavilo se s objavom digitalizirane građe Etnografskog muzeja Istre koji je u tom trenutku imao potencijala i želje da se dio građe digitalizira te su uz potporu Ministarstva kulture digitalizirane zbirke *Razglednice, čestitke i pisma, Fotografija i Ostavštine*.

Navedena građa objavljena je na web-platfomi idb.hr. Nastavak projekta, gotovo četiri godine nakon prvih koraka, pretpostavlja nadogradnju web-platfome te umreživanje istarskih muzeja (Etnografski muzej Istre, Povijesni i pomorski muzej Istre i Muzej suvremene umjetnosti Istre) i ostalih zainteresiranih ustanova u kulturi Istarske županije koji će na nadograđenoj i vizualno izmijenjenoj web-platfomi moći predstaviti svoju građu te razvijati nove oblike suradnje od dijeljenja zajedničkog cloud repozitorija, kolaborativnog pristupa u smislu odabira građe i razrade metapodataka do virtualnih izložaba koje će tretirati istarske teme u digitalnom okruženju. Konceptcija se ogleda ponajprije u ravnomjerno raspoređenoj vidljivosti svih muzeja te *user friendly* sučelju kako bi što veći broj korisnika došao do potrebnih informacija. Također, projektom se započinje pohrana na cloud repozitoriju što predstavlja inovaciju u tehnološkom smislu, ali i smislu razine suradnje raznorodnih ustanova te pristupu informacijama na profesionalnoj razini.

Stručna voditeljica projekta je i autorica ovoga teksta koja predavanjem želi detektirati izazove i potencijale u radu s korisnicima u širokom spektru digitalizacijskih procesa te naglasiti nužnost afirmacije muzejske dokumentacije u Istri radi razvoja konceptualnih i tehničkih vještina za upravljanje baštinom u digitalnom okruženju, a na konkretnom primjeru projekta Istarska digitalna baština.

Nikolina Rusac

dokumentaristica

Etnografski muzej Istre, Pazin

nrusac@gmail.com

Korisnici u fokusu – iskustva i tendencije Etnografskog muzeja Istre

Etnografski muzej Istre i pripadajući mu Centar za nematerijalnu kulturu Istre (CENKI) institucije su koje su umnogome zaokupljene pitanjima kako što kvalitetnije i uspješnije svojim dionicima približiti i učiniti dostupnijim aspekt djelovanja vezan uz dokumentaciju. Kočnicu za napredovanje u tom pogledu ponajprije predstavlja postojeća baza podataka koja iziskuje poboljšanje funkcionalnosti. Otežavajuće okolnosti očituju se također i u nemogućnosti konzultiranja građe izvan institucija zbog nepostojanja platforme koja bi građu učinila dostupnom široj javnosti i virtualno ju povezala, kao i u otežanom pristupu zajedničkom serveru, uvjetovanim dislociranošću Centra od njegove središnjice. Izlaganje će se osvrnuti na postojeće stanje te ponuditi željena i moguća rješenja za poboljšanje sustava baze podataka, a time i komunikacije s korisnicima. Oni i njihove potrebe u središtu su interesa djelovanja ovih institucija, s naglaskom na dvosmjernoj komunikaciji pri čemu se ostvaruje snažnija suradnja s lokalnom zajednicom i suradnicima, a zbirke i dokumentacijski fondovi se razvijaju i unaprjeđuju. Također, u sferi dokumentacije fokus je na digitalizaciji i stvaranju fondova digitalizirane građe. U tom pogledu, izlaganje će se dotaknuti međuinstitucionalne suradnje Centra za nematerijalnu kulturu Istre i Instituta za etnologiju i folkloristiku koja se provodi unazad nekoliko godina. Riječ je o zajedničkoj digitalizaciji etnografske i folklorne građe iz Istre, točnije fotografijama i rukopisnim zbirkama te fonotečnim zapisima pohranjenima u Institutu. Cilj projekta digitalizacije je online repozitorij čime građa postaje dostupna korisnicima, a putem repozitorija Instituta i Centar dobiva svojevrsni virtualni produžetak.

Indira Šamec Flaschar

voditeljica knjižnice

Strossmayerova galerija starih majstora HAZU, Zagreb

isamecflaschar@hazu.hr

Od staklene ploče do digitalnog zapisa: značenje i dostupnost „Schneiderovog fotografskog arhiva“ u Strossmayerovoj galeriji starih majstora HAZU

Tijekom stotinu i trideset godina postojanja, Strossmayerova galerija starih majstora Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti posvećena je ponajprije očuvanju, sustavnom stručnom i znanstvenom istraživanju te populariziranju umjetničkih ostvarenja europskih starih majstora. Uz prvorazredan fundus umjetnina, Galerija posjeduje i – osobito kulturološki vrijedan – sadržajno vrlo raznovrstan fotografski materijal. Svojom se cjelovitošću, brojnošću i obrađenošću građe izdvaja Schneiderov fotografski arhiv. Ta fotodokumentacijska cjelina sadrži više od dvije i pol tisuće negativna na želatinskim staklenim pločama i nitroceluloznom filmu i svjedočanstvo je značajne etape u povijesti zaštite umjetnina na našim prostorima. Nastala je kao rezultat opsežne kampanje snimanja, popisivanja i atribuiranja slikarskoga, kiparskog i graditeljskog nasljeđa Hrvatskoga primorja, Dalmacije i kontinentalne Hrvatske, koju je sustavno provodio tadašnji upravitelj Strossmayerove galerije Artur Schneider uz stručnu i operativnu potporu fotografa Stanislava Novoryte, Ljudevita i Đure Griesbacha te suradnika Željka Jirouška. Kroz cijelu povijest postojanja, “Schneiderove” su fotografije, kao jedan od malobrojnih dokumentacijskih izvora, obilno korištene u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti, i to u svrhu procjene, prilikom rekonstrukcije, konzervacije ili restauracije objekata. Njihova se sadržajna aktualnost ogleda u činjenici da su danas jedini nositelj vizualne informacije o spomenicima koji su u međuvremenu znatno izmijenjeni, nestali ili uništeni tijekom prošlih ratnih razaranja na našim prostorima. Osim u konzervatorskoj praksi, fotografije su odigrale ključnu ulogu u povijesnim i povijesno-umjetničkim stručnim i znanstvenim istraživanjima, a također – i to još tijekom samog izvođenja projekta – u kulturno-turističkoj promidžbi te za potrebe vjerskoga turizma.

Osnovna je namjera ovoga izlaganja detaljno predstaviti strukturu današnjih korisnika Arhiva te naglasiti sve prednosti i potencijale koje je stekao nedavno završenom digitalizacijom. Novonastali su digitalni zapisi izvornika značajni ne samo kao jedan od oblika njihova očuvanja, već i kao način kojim sadržaj Arhiva postaje vidljiv i dostupan najširem krugu zainteresiranih.

Nataša Babić

kustosica

Hrvatski muzej turizma, Opatija

natasa.babic@hrmt.hr

Razrada hijerarhije tematskih odrednica - omogućavanje jednostavnog i brzog uvida u građu vanjskim korisnicima i osnova pretraživanja online zbirki Hrvatskog muzeja turizma

Tijekom obrade muzejske građe u bazi podataka M++, a s obzirom na tip muzeja i vrstu predmeta koje Hrvatski muzej turizma prikuplja, nametnuo se zaključak da je bitan segment računalne obrade muzejskih predmeta unos „podataka o temi“, odnosno tematskih odrednica, koje služe za opis predmeta, njihovu identifikaciju i pronalaženje.

Te „ključne riječi“ odnosno „tagovi“ (u internetskom žargonu) su riječi ili fraze koje pobliže određuju predmet, odnosno dovode ga u vezu s nekim značenjima. Budući da isti predmet može biti određen s više tematskih odrednica, time ujedno u prvi plan dolaze mnogostruka značenja koja proizlaze iz svakoga pojedinog muzejskog predmeta.

Takav pristup prilikom stručne obrade muzejskih predmeta važan je za naše korisnike, koji prema dosadašnjem iskustvu najčešće pretražuju građu Hrvatskoga muzeja turizma po određenoj temi (rjeđe prema npr. vrsti predmeta ili autoru). Logična je pretpostavka, a potkrepljuju je i iskustva drugih muzeja, da će korisnici koji će pretraživati online zbirke također koristiti ovakav tip pretraživanja.

U razradi hijerarhije tematskoga pojmovlja polazište je bio muzeološki koncept zacrtan prilikom osnivanja Muzeja, koji predviđa organizaciju stalnog postava po tematskim cjelinama i povijesnom slijedu. Te tematske cjeline postaju pojmovi višega logičkog reda, iz kojih se grana ju potkategorije nižega logičkog reda. Hijerarhijsko strukturiranje tematskih odrednica omogućuje i stručnom muzejskom osoblju i vanjskim korisnicima lako i jednostavno pretraživanje na različitim razinama apstrakcije.

Magdalena Getaldić

dokumentaristica
Gliptoteka HAZU, Zagreb
mgetaldic@hazu.hr

Digitalni sadržaji Gliptoteke HAZU

Gliptoteka HAZU započinje s projektom digitalizacije građe stalnih postava još 2009. godine, a 2011. priključila se na digitalni repozitorij HAZU koji djeluje pod akronimom dizbi

(<http://dizbi.hazu.hr>). Predstavit će se **digitalna zbirka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, nastala 2009. godine** s ciljem da djeluje kao jedinstveni digitalni repozitorij koji na jednom mrežnom mjestu predstavlja njezine **znanstvenoistraživačke, muzejsko-galerijske jedinice te Knjižnicu** i omogućuje im slobodan mrežni pristup uz suvremenu i standardiziranu tehničku podršku. Primjer je suradnje i obrade podataka u jednom sučelju za vrlo različitu digitalnu građu, i to arhivsku, muzejsku i knjižničnu.

Do 2015. godine uključilo se ukupno jedanaest jedinica HAZU, a **digitalizirano je i u repozitoriju objavljeno 22.894 knjiga, članaka i zasebnih objekata** (umjetničkih slika, fotografija, mikrofilmova, kazališnih cedulja, rukopisa itd.) te 442.897 datoteka.

Gliptoteka HAZU u repozitoriju predstavlja građu stalnih postava koja je organizirana prema zbirkama Gliptoteke u sedam cjelina, a uključuje **skulpture, sadrene odljeve i kopije fresaka**. Uključivanjem u repozitorij, digitalna građa Gliptoteke dobila je kvalitetnu tehničku potporu i postala korisnicima dostupna online, kroz jednostavno, pouzdano i brzo pretraživanje informacija. U tom digitalnom sučelju dobila je i novu dimenziju muzeoloških funkcija: zaštite, istraživanja i komunikacije.

Digitalna zbirka HAZU, pa tako i Gliptoteka, uključena je i u projekt eCloud koji je započeo s radom 2013. godine. Cilj i svrha projekta je da se izgradi sustav na cloud-tehnologiji za potrebe istraživača iz društveno-humanističkih znanosti te za korisnike najveće digitalne knjižnice, Europeane.

Sveukupno iz Digitalne zbirke HAZU agregiran je 11.601 objekt, a tijekom 2014. godine u Europeani je objavljeno 6.405 objekata kao i virtualna izložba Pablo Picasso.

Daljnji planovi Gliptoteke HAZU su izrada virtualne izložbe koja bi se također predstavila na mrežnim stranicama dizbija, te digitaliziranje dijela staklenih negativa prema preporučenim smjernicama Ministarstva kulture RH i adekvatno opremanje u beskiselinske košuljice i njihova obrada u S++ programu.

Mirta Pavić

konzervatorica-restauratorica
Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb
mirta.pavic@msu.hr

Tefik Murseli

Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

Sonda – pilot program dokumentiranja konzervatorsko-restauratorskih postupaka

Zbog specifičnosti građe iz fundusa Muzeja suvremene umjetnosti (MSU), osmišljen je i započet razvoj programa za dokumentiranje konzervatorsko-restauratorskih postupaka na djelima moderne i suvremene umjetnosti. Nova će baza će skratiti vrijeme unošenja podataka i biti dostupna na svim uređajima poput tableta, *smartphonea* i računala. Budući da je program lako prilagodljiv različitoj građi, primjenjiv je u muzejima različite vokacije.

Uz pomoć informatičke tvrtke Nmedia krenuli smo u razvoj programa za dokumentiranje koji je početkom godine stavljen u probnu uporabu i podložan je eventualnim prilagodbama koje se u praksi pokažu potrebnima. Navedena je baza uz manje izmjene primjenjiva i u drugim muzejima koji izlažu i čuvaju sasvim drukčiju vrstu materijala od onih iz fundusa MSU-a. Hrvatski muzeji nemaju unison način vođenja restauratorske dokumentacije, a to u praksi i nije jednostavno izvedivo jer različiti predmeti iziskuju sasvim različite načine dokumentiranja i različite obrasce s obzirom na vrstu materijala, moguća oštećenja i odluke o konzervatorsko-restauratorskim zahvatima. Zato je takav prilagodljiv program prijeko potreban.

Program radnoga imena Sonda (asocijacija na probe čišćenja i sondiranje površine) omogućuje brže i lakše unošenje i pregledavanje podataka bez obzira na to gdje se korisnik nalazi, što znači da se ne mora nužno pregledavati i upisivati na računalu i biti fizički u muzeju; dostupna je uvijek ako pri ruci imate *smartphone*. Sadrži i rubriku 3D skena umjetnine, što znači da se stanje umjetnine zabilježeno u trenutku kada je objekt skeniran može pregledati iz svih kuteva. Moguće je priložiti razne dokumente, primjerice izvješća o rezultatima kemijskih analiza i sl. Također se prema potrebi može pohranjivati i ispisivati u raznim formatima (Txt, Csv, PDF). Implementiran je i QR kod generator te je u izradi i sinkronizacija sa S++ bazom.

Ana Kuzman

kustosica

Prirodoslovni muzej Dubrovnik

ana.cucevic@gmail.com

Jadranka Sulić Šprem

kustosica

Prirodoslovni muzej Dubrovnik

jadranka.sulic@gmail.com

Sekundarna dokumentacija Prirodoslovnog muzeja Dubrovnik

Prirodoslovni muzej Dubrovnik ponovno je osnovan 2009. godine i od tada se sustavno obrađuju i digitaliziraju fondovi sekundarne muzejske dokumentacije. S obzirom na to da se radi o muzeju do pet zaposlenika i ravnatelju, vođenje sekundarne muzejske dokumentacije obavlja stručno osoblje, dvije kustosice i muzejska pedagoginja. Sukladno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi u Muzeju vodi se sljedeća sekundarna dokumentacija: Inventarne knjige audiovizualnih fondova (fototeka, videoteka), Inventarna knjiga hemeroteke, Knjiga evidencije o izložbama, Evidencija o pedagoškoj djelatnosti, Evidencija o stručnom i znanstvenom radu, Evidencija o izdavačkoj djelatnosti te Dokumentacija o osnivanju i povijesti Muzeja. S obzirom na opseg i složenost poslova vođenja dokumentacije, ukazuje se potreba za zapošljavanjem muzejskoga dokumentarista što uvjetuje i promjenu ustroja Muzeja, odnosno formiranje upravnoga vijeća.

Marija Lazanja Dušević

dokumentaristica

Muzej grada Rijeke, Rijeka

lazanjamar@gmail.com

Digitalizacija glazbenih zapisa kao polazište za muzejski suvenir

Muzej grada Rijeke posjeduje glazbenu zbirku koja u svom fondusu čuva atraktivne primjerke gramofona, gramofonskih ploča i ostalih zvučnih zapisa. Posljednjih se godina sustavno radi na zaštiti i digitalizaciji takve građe zbog osjetljivosti medija.

Paralelno s projektom digitalizacije glazbenih zapisa, Muzej je objavio i tri nosača zvuka: *Čarobna igla-zbirka gramofona i riječka diskografija, Johann Zajitz-plesne skladbe te Sopnja i kanat-izvorna pučka glazba otoka Krka, Istre i Primorja*. Njihovim objavljivanjem željelo se zaštititi građu, osigurati jednostavniju dostupnost odabrane građe široj javnosti te napraviti svojevrsnu promociju glazbe ovih područja kao određeni prinos očuvanju nematerijalne baštine. Na taj se način osim prezentiranja građe planski osmislila i distribucija nosača zvuka u obliku muzejskog suvenira. Posljednji objavljeni nosač zvuka *Sopnja i kanat-izvorna pučka glazba otoka Krka, Istre i Primorja* sadrži najstarije tonske zapise izvedaba domaćih sopaca snimljenih od 1930-ih do 1969-ih godina.

Od 2009. tradicijska, pučka glazba sjevernojadranskih otoka, Hrvatskoga primorja i Istre zaštićena je i nalazi se na prestižnoj listi svjetske nematerijalne kulturne baštine UNESCO-a. Takva glazba je usmeno prenošena glazba te je dio pojedine tipične regionalne kulture, u ovom slučaju sjevernoga Jadrana. Rijetkost muzejske glazbene zbirke predstavljaju tri gramofonske ploče Edison Bell Electron iz 1931. i 1935. godine, tvrtke Edison Bell Penkala d.d. Zagreb, sa zapisima sopnje i kanata. Uz napjeve s tih ploča, tu su i napjevi preuzeti s ploča limitirane edicije *Ethnophilia* iz 1956. Ostvarivanjem ovog projekta digitalizacije zapisa s navedenih ploča s krajnjim rezultatom muzejskog suvenira prezentirani su pučki napjevi čiji način izvedbe i tekstovi potječu iz 19. stoljeća uz rijetkost napjeva *Gdi sta t' mi čarjahni oči* iz Vrbnika, čiji tekst i način izvedbe potječu iz 15. stoljeća. Budući da se dvoglasje tijesnih intervala, sopile (sopeli, sopele, sopili, roženice), mih, šurle i dvojkinje (dvojnice, duplice, volarice) malogdje mogu čuti, ovaj muzejski suvenir edukativan je i nostalgičan doprinos tome. Distribucija CD-a *Sopnja i kanat-izvorna pučka glazba otoka Krka, Istre i Primorja* pokazala je koliko je bio potreban ovaj muzejski proizvod lokalnoj zajednici, s obzirom na to da je tiskan u 500 primjeraka, a već u pretprodaji je prodano 60 posto. Distribucija se ostvarivala ponajprije suradnjom s udrugama sopaca, katedrama Čakavskoga sabora i Turističkom zajednicom otoka Krka.

Kristijan Crnković

ArhivPRO d.o.o., Koprivnica

kristijan.crnkovic@arhivpro.hr

INDIGO – platforma za upravljanje i objavu digitalnih zbirki, vođenje primarne i sekundarne muzejske dokumentacije

INDIGO platforma sadrži integrirane module i web-servise za online prikaz i upravljanje digitalnim zbirkama, vođenje primarne i sekundarne muzejske dokumentacije te modulima za komunikaciju i razmjenu podataka s drugim sustavima.

Platforma je namijenjena muzejima, galerijama i dokumentacijskim institucijama, a primjerena je za razvoj kooperativne mreže u kojoj institucije mogu dijeliti serverske resurse i razvijati vlastite ili zajedničke tezauruse i tematske zbirke. Usklađena je s važećim Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi, s međunarodnim standardima i sadrži dijelove CIDOC-CRM, SPECTRUM i LIDO modela.

U izlaganju se na konkretnim primjerima želi pokazati kako funkcionira vođenje dokumentacije na platformi INDIGO te prednosti koje su na raspolaganju korisnicima u njihovome svakodnevnom radu.

Sašo Zagoranski

Semantika d.o.o.

saso.zagoranski@semantika.eu

Vesna Dakić i Ana Kusik, Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb

vesna.dacic@tehnicki-muzej.hr, ana.kusik@tehnicki-muzej.hr

Muzejska dokumentacija i otvaranje naših zbirki online Galis u Tehničkom muzeju Nikola Tesla

Iako je često skrivena od pogleda, **muzejska dokumentacija** je iznimno važna za sve što radimo u muzeju. Bez dokumentacije muzejski predmeti nemaju pravo značenje, rad muzeja je upitan u zakonskom i financijskom smislu, isto tako i ugled muzeja.

No muzejska dokumentacija se ne odnosi samo na upravljanje zbirkama niti na odgovornost. Ona također stvara vrijedan resurs za istraživanje te omogućuje ponovno korištenje znanja. **Korištenje naših zbirki** – izlaganje posjetiteljima, objava na web-stranicama i mobilnim aplikacijama, putem društvenih medija te u drugim sustavima poput Europeane - još je jedan ključni dio našega posla.

Nove tehnologije imaju velike mogućnosti da naš rad učine lakšim i učinkovitijim, da informiraju i privuku posjetitelje. Naš muzej ove godine uvodi velike promjene. Uvodimo **nov sustav muzejske dokumentacije**, a s njim i potpuno novi **website** na kojemu ćemo predstaviti naše zbirke. To znači veliku promjenu i mnogo posla, tako da su glavni kriteriji prilikom odabira našega novog softvera bili fleksibilnost, jednostavnost korištenja i brzina sustava.

Galis je primarno program za vođenje muzejske dokumentacije, ali nije ograničen samo na to. On se izravno može povezati s drugim našim servisima: našom web-stranicom, audiovodičem, mobilnim aplikacijama.

Program obuhvaća primarnu i sekundarnu muzejsku dokumentaciju, knjižnicu, arhiv - pohranjene u **jednoj središnjoj bazi podataka** i povezane sa svim ostalim modulima. Naša nova web-stranica temelji se na bazi podataka Galis, tako da se izravno ponovno koriste neki od podataka iz sustava za upravljanje zbirkama. Na isti način možemo ih primijeniti na mobilnim aplikacijama, audiovodičima, u muzejskoj trgovini. Sustav je povezan s Europeanom - Europskom digitalnom knjižnicom.

To znači da možemo **ponovno koristiti podatke koji su već u sustavu**, bez njihovoga ponovnog unosa u različitim sustavima, te ćemo uštedjeti mnogo vremena i truda izbjegavajući pogreške i dvostruki posao. Tako ćemo smanjiti i troškove održavanja svih sustava te vrijeme edukacije za rad u svim aplikacijama.

Kao **prvi hrvatski muzej** koji koristi softver Galis, usko smo surađivali s tvrtkom Semantika koja stoji iza ovog sustava te u izlaganju želimo podijeliti naša iskustva.

Goran Zlodi

Link2 d.o.o., Samobor

gzlodi@link2.hr

***M++ za web* – ključni moduli i funkcionalnosti**

U izlaganju će se predstaviti aplikacija M++ za web te njeni ključni moduli i funkcionalnosti. Naglasak će biti stavljen na module za pretraživanje i dokumentacijsku obradu podataka te modul za ubrzanje postupka registracije zbirke kao kulturnog dobra. Predstavit će se i ne manje važan modul za upravljanje nazivljem koji služi za suradničko stvaranje i nadzor nazivlja putem web-preglednika i odgovarajućih web-servisa.

Kako bi se prikazao put podataka od dokumentacije do različitih profila korisnika, predstavit će se i niz funkcionalnosti koje podupiru različite postupke vezane uz pripremu, upravljanje i realizaciju muzejskih projekata različite razine kompleksnosti i opsega – od pripreme muzejskih izložaba do pripreme virtualnih i tiskanih kataloga.

Borut Kružić

viši dokumentarist

Prirodoslovni muzej Rijeka

borut@prirodoslovni.com

Dokumentacija - sustavi, korisnici, pravilnici

U predavanju će biti predstavljen način na koji je osmišljen i stvaran sustav dokumentacije Prirodoslovnoga muzeja Rijeka u zajedničkom radu s kustosima. Sustav je temeljen na FileMaker sustavu relacijskih baza, a njegova velika prednost je u tome što samostalno osmišljavamo, povezujemo i nadograđujemo sustav prema potrebama korisnika, poštujući pravila njihovih baznih struka, ali i pravilnike muzejske dokumentacije. I upravo ti korisnici, pravilnici, njihovo tumačenje, provedba i njihova implementacija unutar nekoga sustava čine dokumentaciju Muzeja sustavnom, jednostavnijom i dostupnijom, ili, ponekad, upravo suprotno.

Ivan Čondić

Arheološki muzej Zadar

icondic@amzd.hr

Nin - mozaici

U predavanju se govori o mozaicima slikanima na staklu 1942. godine u Ninu. Mozaike je preslikavao dr. Dimitrij Vasiljevič Snjegovoj, tadašnji liječnik grada Nina. Spomenuti mozaici nastali su tako da je staklo stavljano izravno iznad mozaika i onda je temperom slikano. Stakla su danas u Arheološkome muzeju Zadar i u dosta su lošem stanju.

U radu se opisuje postupak sastavljanja izlomljenih stakala, pokušaj rekonstrukcije motiva s mozaika i precrtavanje.

Stručna vodstva po muzejima grada Zadra

MUZEJ ANTIČKOG STAKLA U ZADRU

Muzej antičkog stakla u Zadru jedinstvena je kulturna ustanova na prostoru Hrvatske usmjerena očuvanju stakla kao vrlo prepoznatljivog dijela antičke materijalne baštine. Osnovan je 9. lipnja 2006. uredbom Vlade Republike Hrvatske, a za javnost je svečano otvoren 5. svibnja 2009. Muzej je arheološki, specijaliziran za antičko staklo. Nalazi se u obnovljenoj historicističkoj zgradi – stambeno-gospodarskoj kući obitelji Cosmacendi iz XIX. stoljeća, čija je unutrašnjost prilagođena smještaju brojnih muzejskih sastavnica – stalnog postava, popratnih izložbenih dvorana, suvenirnice, spremišta za pohranu građe, restauratorske radionice te radionice za puhanje stakla. Muzejska je Zbirka nastajala na temelju niza godina terenskoga, arheološkog prikupljanja staklenih predmeta na širem zadarskom području, a obuhvaća arheološke lokalitete Nina (*Aenona*), Benkovca (*Podgrađe – Asseria*), Starigrada Paklenice (*Argyruntum*) i, naravno, samoga grada Zadra (*Iader*) s čijih antičkih nekropola potječe najveća količina staklene građe. Stalni muzejski postav sadrži više od 1.500 staklenih predmeta koji ilustriraju svakodnevnu primjenu stakla u kućanstvu, proizvodnji kozmetičkih i ljekovitih preparata, u obredu pokapanja, izradi nakita i trgovačkoj razmjeni gotovih proizvoda, u relativno širokom kronološkom okviru od I. do IV. stoljeća poslije Krista.

Uvodna tema o izumu stakla, polaznim tehnikama izrade i ukrašavanja predmeta predstavljena je u maloj prostoriji prizemlja muzejske zgrade, dok je glavina stalnoga postava izložena na prvom katu, u sedam izložbenih dvorana, i sadrži sljedeće teme: *Import, lokalne radionice i re-ljefni žigovi, Kozmetika, farmacija i medicina, Staklo u obredu pokapanja, Stakleni nakit, Staklo u kućanstvu, Staklene minijature, Stakleni rariteti i unikati.*

Cjelina Muzeja antičkoga stakla u Zadru središte je proučavanja antičke, primarno rimskodobne staklene građe, ali i ukupne povijesti staklarstva – tehničkih dostignuća izrade, pripreme sirovina, stilskih karakteristika oblikovanja te konačno i praktične primjene predmeta. Uz primarnu funkciju svakodnevne demonstracije puhanja stakla muzejskim posjetiteljima, zaboravljene tehnike izrade, oblikovanja i ukrašavanja staklenih predmeta obnavljaju se i usavršavaju u specijaliziranoj muzejskoj radionici. Jedinstveni slobodno puhani oblici, zatim predmeti puhani u kalup, ili kombinacijom dviju tehnika, nastaju po uzoru na izvorne antičke predmete, bilo u pokušajima što vjernijeg repliciranja, ili tek polazne inspiracije koja često rezultira neočekivano skladnim, prozračnim oblicima u trenutačnoj interpretaciji majstora puhača.

Uz radionicu puhanja stakla, muzejskim je posjetiteljima dostupna i demonstracija posebice atraktivnog procesa izrade staklenoga nakita na plameniku. Tom se tehnikom, koja zahtijeva unaprijed pripremljene staklene štapiće, ponajprije izrađuju staklene perle, jednostavnoga loptastog ili figuralnoga oblika, kao i privjesci te raznobojno prstenje. Nižu se u beskonačnim kombinacijama tvoreći oblike ogrlica, narukvica ili visećih naušnica.

Ponuda muzejske suvenirnice u cijelosti se temelji na proizvodima muzejskih radionica, a povremeno se obogaćuje i uporabnim predmetima – tanjurima, pliticama, zdjelama – izrađenim u tehnici fuzije, čiji proces nije moguće prezentirati budući da se temelji na dugotrajnom postupku topljenja fragmenata stakla, u posebno prilagođenoj peći.

ARHEOLOŠKI MUZEJ ZADAR

Arheološki muzej Zadar utemeljen je u studenome 1832. kao dio općega muzeja koji je sakupljao prirodna dobra, industrijske proizvode i starine. Od godine 1880. djeluje kao samostalna ustanova. Prvih 60 godina arheološka se građa čuvala skupa s prirodoslovnom i umjetničkom građom u prostorijama osnovne škole i gimnazije, nakon čega je izdvojena i preseljena u crkvu sv. Donata. U posljednjim desetljećima 19. st. izvedeni su radovi na uređenju crkve sv. Donata za arheološki muzej. Paralelno s građevinskim radovima načinjen je i stalni postav koji je dovršen 1897. U crkvi sv. Donata Arheološki je muzej djelovao sve do 1954. g., kada se seli u prostorije današnjega Sveučilišta u Zadru. Godine 1974. Arheološki muzej uselio se u novoizgrađeni prostor pred antičkim forumom u kojem djeluje do danas. U sklopu Arheološkoga muzeja Zadar danas djeluje Muzej ninskih starina, smješten u povijesnome gradu Ninu. Muzej također skrbi o crkvi sv. Donata, u kojoj je pretkraj 19. stoljeća započeo samostalno djelovanje. Arheološki muzej Zadar sakuplja, čuva, istražuje i izlaže arheološku građu uglavnom s prostora sjeverne Dalmacije. Danas je to moderna ustanova s dobro opremljenim restauratorskim radionicama, čuvaonicama, knjižnicom i istraživačkim odjelima. Intenzivna djelatnost Muzeja manifestirana je brojnim arheološkim istraživanjima, dobro posjećenim izložbama, iznimno zanimljivim edukativnim radionicama i vrijednim publikacijama. Od utemeljenja do danas, gotovo punih 200 godina, Arheološki muzej Zadar neumorno radi na ispunjenju svoje misije čuvara identiteta prostora i zajednice s kojom i unutar koje djeluje. Stalne izložbe Muzeja podijeljene su po povijesnim razdobljima na prapovijesnu, antičku i srednjovjekovnu. Stalna izložba prapovijesti nalazi se na drugome katu, realizirana je 1975. Stalna izložba antike smještena je na prvome katu i realizirana je 2014. Stalna izložba srednjega vijeka nalazi se u prizemlju i postavljena je 1974. godine.

NARODNI MUZEJ ZADAR

Zadarsko organizirano javno muzejsko djelovanje slovi za jedno od najstarijih u Hrvatskoj. Za službeni početak te djelatnosti uzimamo 1832. godinu kada austrijski namjesnik u Dalmaciji Vetter von Lilienberg upućuje poziv okružnim poglavarima i biskupima Dalmacije da svaki u svom području organiziraju prikupljanje predmeta baštine za sveopći muzej provincije – Museo Nazionale sa sjedištem u Zadru. Slijedom nepovoljnih okolnosti, taj se muzej nije razvio u instituciju kakvom ju je zamislio namjesnik, ali je iz njezinog okrilja 1880. niknuo Arheološki muzej u sv. Donatu, a 1905. Gradski prirodopisni muzej na čijim zbirkotvornim temeljima počiva današnji Prirodoslovni odjel Narodnoga muzeja Zadar. Neposredno poslije završetka Drugoga svjetskog rata, u rujnu 1945. uslijedio je drugi pokušaj osnivanja Narodnoga muzeja s Prirodoslovnim i Etnografskim odjelom od ostataka prirodoslovne građe, čiji veći dio je stradao u savezničkom bombardiranju, i od začetaka etnografske zbirke koju daruje privatni kolekcionar Dušan Jurković. U tom sastavu Narodni muzej djeluje do 1952. godine kada odjeli prerastaju u samostalne muzeje, no ne zadugo jer već 1962. Narodni odbor općine Zadar donosi odluku o osnivanju Narodnoga muzeja Zadar koji je, osim Prirodoslovnoga i Etnografskoga muzeja, okupio i Galeriju umjetnina, nastalu 1948. te novoosnovani Muzej grada Zadra. Narodni muzej Zadar je osnovan kao kompleksni s ciljem istraživanja, čuvanja i komuniciranja prirodne i kulturne baštine sjeverne Dalmacije, izuzev arheologije, te kao takav djeluje do danas izmijenivši nazive Muzeja u odjele, uključivši u stručnu skrb područne zbirke na otoku Ižu. Prostorna razdvojenost uprave, odjela, stručnih službi, područnih zbirki, izložbenoga paviljona i spremišta otegotna je okolnost u organizacijskom, tehničkom i financijskom smislu. Unatoč tomu, Narodni muzej Zadar već desetljećima neumorno slijedi svoju istraživačku, prezentacijsku, izdavačku i pedagošku misiju, a ugošćujući u svojim prostorima izložbe i različita događanja vanjskih organizatora predstavlja nezamjenjivu kulturnu i turističku točku grada i županije.

Suvremeno doba pred Narodni muzej postavlja nove izazove. Tako se rješavanje pitanja prostorno razdvojenih odjela već nazire u obnovi Kneževe palače započetoj u listopadu 2014., financiranoj sredstvima iz EU fondova. Time je inicirana prva faza projekta Baštinskoga muzeja/Muzeja 2 Palače kojim se u prostorima Kneževe i Providurove palače planira osigurati budući dom odjelima Muzeja. Prijedlog idejnoga plana projekta su 2005. godine izradili muzeolog Tomislav Šola, ravnatelj i kustosi Muzeja, poglavarstvo Grada Zadra, a programsku podlogu izradio je arhitektonski biro „Urbane tehnike“. Na toj podlozi su 2010. godine idejni i glavni projekt izradili arhitekti Igor Pedišić i Iva Letilović iz zadarskoga arhitektonskog ureda „AB forum“. U sprezi muzeološke ponude i javnih sadržaja, ovim bi se projektom konačno ostvarila nova dimenzija ustanove temeljena na suvremenim muzejskim standardima koja bi djelovala kao zamašnjak kulturnoga života, snažan kohezijski čimbenik zajednice posebice senzibiliziran za čuvanje i predstavljanje materijalne i nematerijalne baštine kao važne grane kulturnoga turizma, mjesto čuvanja i predstavljanja identiteta.

Upravo povratkom Muzeja u povijesni prostor Providurove palače kao da bi se simbolično zatvorio puni krug od točke na kojoj je kratko nakon osnivanja smještena prva donirana građa, u prostorima u kojima je stolovala pokrajinska vlada koja je i osnovala Muzej 1832., do te iste točke na koju će se vratiti muzejska građa novoga regionalnog muzeja sjeverne Dalmacije.

Sudionici

Br.	Ime	Prezime	Ustanova	Grad	e-mail
1	Milvana	Arko - Pijevac	Prirodoslovni muzej Rijeka	Rijeka	milvana@prirodoslovni.com
2	Nataša	Babić	Hrvatski muzej turizma	Opatija	natasa.babic@hrmt.hr
3	Jelena	Balog Vojak	Hrvatski povijesni muzej	Zagreb	j.balog@hismus.hr
4	Jadranka	Belevski	Muzej antičkog stakla u Zadru	Zadar	jbelevski@mas-zadar.hr
5	Kristijan	Crnković	ArhivPRO d.o.o.	Koprivnica	kristijan.crnkovic@arhivpro.hr
6	Ivan	Čondić	Arheološki muzej Zadar	Zadar	icondic@amzd.hr
7	Natali	Čop	Narodni muzej Zadar	Zadar	dokumentacija@nmz.hr
8	Vesna	Dakić	Tehnički muzej Nikola Tesla	Zagreb	vesna.dacic@tehnicki-muzej.hr
9	Antonija	Dejanović	Muzej za umjetnost i obrt	Zagreb	antonija.dejanovic@muo.hr
10	Markita	Franulić	Tehnički muzej Nikola Tesla	Zagreb	markita.franulic@tehnicki-muzej.hr
11	Magdalena	Getaldić	Gliptoteka HAZU	Zagreb	mgetaldic@hazu.hr
12	Nikolina	Hrust	Umjetnički paviljon u Zagrebu	Zagreb	dokumentacija@umjetnicki-paviljon.hr
13	Josip	Karamatić	Gradska galerija Antun Gojak	Makarska	galerija.agojak@makarska.hr
14	Daniela	Kontiće Strojani	Muzej grada Trogira	Trogir	daniela@muzej-grada-trogira.hr
15	Vlasta	Krklec	Muzeji Hrvatskog zagorja	Gornja Stubica	ravnateljica@mhz.hr
16	Borut	Kružić	Prirodoslovni muzej Rijeka	Rijeka	borut@prirodoslovni.com
17	Ana	Kusik	Tehnički muzej Nikola Tesla	Zagreb	ana.kusik@tehnicki-muzej.hr
18	Tihana	Kušenić	Muzeji Hrvatskog zagorja - Muzej „Staro selo“	Kumrovec	craftattract@mhz.hr
19	Ana	Kuzman	Prirodoslovni muzej Dubrovnik	Dubrovnik	ana.cucevic@gmail.com
20	Marija	Lazanja Dušević	Muzej grada Rijeke	Rijeka	marija.lazanja@muzej-rijeka.hr
21	Petra	Marincel	Gradski muzej Varaždin	Varaždin	petra.marincel@gmv.hr
22	Robert	Maršić	Arheološki muzej Zadar	Zadar	robertmarsic@net.hr
23	Helena	Martinac	Muzej grada Kaštela	Kaštel Lukšić	helena.martinac@gmail.com
24	Mikica	Maštrović	Nacionalna i sveučilišna knjižnica	Zagreb	mmastrovic@nsk.hr
25	Tamara	Nikolić Đerić	Etnografski muzej Istre	Pazin	tnikolicdjeric@gmail.com
26	Mirta	Pavić	Muzej suvremene umjetnosti	Zagreb	mirta.pavic@msu.hr
27	Marin	Pintur	Hrvatski muzej turizma	Opatija	marin.pintur@hrmt.hr
28	Nikolina	Rusac	Etnografski muzej Istre	Pazin	nrusac@gmail.com

29	Boris	Sadilek	Ministarstvo unutarnjih poslova RH, Muzej policije	Zagreb	bsadilek@mup.hr
30	Jadranka	Sulić Šprem	Prirodoslovni muzej Dubrovnik	Dubrovnik	jadranka.sulic@gmail.com
31	Zoran	Svrtan	Muzej za umjetnost i obrt	Zagreb	zoran.svrtan@muo.hr
32	Indira	Šamec Flaschar	Strossmayerova galerija starih majstora HAZU	Zagreb	sgallery@hazu.hr
33	Maja	Šeparović Palada	Muzeji Ivana Meštrovića - Galerija Meštrović	Split	maja.separovic@mestrovic.hr
34	Zdenka	Šinkić	Hrvatski povijesni muzej	Zagreb	z.sinkic@hismus.hr
35	Tihomir	Tutek	Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja	Rijeka	tihomir@ppmhp.hr
36	Marina	Višić	Hrvatski prirodoslovni muzej	Zagreb	marina.visic@hpm.hr
37	Sašo	Zagoranski	Semantika d.o.o.	Sp. Duplek (SLO)	saso.zagoranski@semantika.eu
38	Katarina	Zenzerović	Arheološki muzej Istre	Pula	katarina.zenzerovic@ami-pula.hr
39	Goran	Zlodi	Link2 d.o.o.	Samobor	gzlodi@link2.hr
40	Dominik	Žanić	Muzej grada Kaštela	Kaštel Lukšić	dominikzanic@yahoo.com

Zahvale

Sveučilište u Zadru

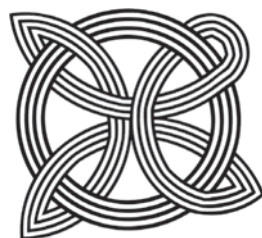
Muzej antičkog stakla u Zadru

Narodni muzej Zadar

Arheološki muzej Zadar

ArhivPRO

Organizirajte i digitalizirajte svoje zbirke pomoću moderne web platforme **INDIGO** koja nudi:

- prikaz i upravljanje digitalnim zbirkama,
- vođenje primarne i sekundarne dokumentacije,
- izradu tezaurusa sa semantičkom tehnologijom,
- centralno pretraživanje i pristup podacima,
- isporuku podataka prema modelu Europeane,
- umreživanje s drugim muzejima,
- međunarodne standarde **CIDOC-CRM, SPECTRUM, LIDO**

10 godina iskustva na projektima digitalizacije kulturne baštine, agregiranja i razvoja sustava za upravljanje digitalnim zbirkama

ArhivPRO d.o.o.

Proletna 45, HR-48000 Koprivnica

tel/faks: 048 624 825, mobi: 098 9783 413

info@arhivpro.hr

www.arhivpro.hr

GALIS

Vaš novi muzejski softver

Fleksibilnost, jednostavnost i brzina.

Upoznajte Galis, sustav muzejske dokumentacije, kojeg koristi više od 70 muzeja.

MUZEJSKA DOKUMENTACIJA

Galis je program za vođenje muzejske dokumentacije, kojeg upotrebljava više od 70 muzeja. Program obuhvaća primarnu i sekundarnu muzejsku dokumentaciju, knjižnicu, arhiv – pohranjene u jednoj središnjoj bazi podataka i povezane sa svim ostalim modulima.

- U hrvatskom jeziku
- Prijenos podataka sa neograničenom garancijom
- Sigurnosno kopiranje podataka u oblak

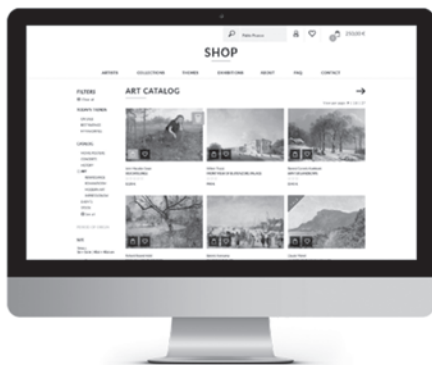
MOBILNO I ONLINE

Galis je izvrsno povezan s webom i mobilnim aplikacijama. Vaša nova web stranica može se temeljiti na bazi podataka Galis, tako da se ponovno koriste neki od podataka iz sustava za upravljanje zbirkama. Na isti način, možete ih primijeniti na mobilnim aplikacijama, audio vodičima, u muzejskoj trgovini. Sustav je povezan i s Europeanomom.

- Najnovije mobilne tehnologije (iBeacon)
- Muzeji.HR: hrvatski muzejski portal

Galis je vrhunski program za vođenje muzejske dokumentacije, ali nije ograničen samo na to. On se izravno može povezati s drugim servisima: web stranicom muzeja, audio vodičima, mobilnim aplikacijama, Museums.EU, ...

Galis je produkt Semantike, slovenske tvrtke, koja se već 10 godina bavi s muzejskom dokumentacijom. Lokalizacija programa bila je izvedena u tesnoj suradnji sa Tehničkim muzejem Nikole Tesle.

SEMANTIKA

Kontaktirajte nas:
info@semantika.eu

Prostor za bilješke

Nakladnik

Hrvatsko muzejsko društvo

Za nakladnika

Milvana Arko - Pijevac

Urednici

Borut Kružić, Jadranka Belevski i Natali Čop

Lektura

Jagoda Randić

Vizualni identitet i grafički dizajn

Branimir Lazanja

Najlon Kreativna Korporacija

Prijelom i grafička priprema

Branko Lenić

Trampi d.o.o. Rijeka

Izrada web-stranice

Tihomir Tutek

Tisak

Zambelli Rijeka

Naklada

100 primjeraka

